

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

«Стратегічне управління в сфері безпеки»

Затверджено на засіданні кафедри
безпеки праці та охорони довкілля
Протокол № 1 від «28» серпня 2025 р.

Запоріжжя 2025

УКЛАДАЧ(І):

- 1 Кружилко Олег, доктор технічних наук, професор, професор кафедри безпеки праці та охорони довкілля

УЗГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми
«Безпека праці та
виробничих процесів»

Володимир МАЙСТРЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач кафедри

Микола РЕПІН

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Опис курсу

Курс присвячений вивченню сучасних підходів, концепцій і технологій стратегічного управління як важливого інструменту забезпечення ефективного розвитку підприємств та підвищення рівня їх конкурентоспроможності.

У першому змістовому модулі розглядаються теоретико-методологічні засади стратегічного управління. Студенти знайомляться з понятійно-категоріальним апаратом дисципліни, ключовими гіпотезами та видами стратегічного управління. Аналізуються основні концепції й моделі стратегічного управління, а також особливості їх використання у сфері безпеки праці. Вивчається історичний контекст становлення стратегічного управління, досвід його застосування в різних країнах світу та українські реалії розвитку стратегічного планування. Окремо розглядаються питання стратегічного вибору і прийняття стратегічних рішень, формування бачення, місії та стратегічних цілей підприємства. Вивчаються світові моделі управління охороною праці.

Другий змістовий модуль присвячений стратегічному управлінню підприємством. Він охоплює еволюцію систем планування і управління, формування стратегії підприємства, етапи та форми її реалізації. Студенти отримують знання щодо сутності стратегії організації, її класифікації, особливостей інвестиційних та конкурентних стратегій. Розглядаються основні етапи стратегічного управління: розробка місії та цілей організації, методи формування цілей та вимоги до них. Розглядається проблематика стратегічних змін, їх рівні та види, методи подолання опору змінам, організаційне забезпечення управління стратегічними трансформаціями. Розглядається роль стейкхолдерів у процесі впровадження стратегічних змін, їх інтереси та вплив на реалізацію стратегії. Вивчається ресурсно-компетенційна база стратегічних змін, механізми розподілу ресурсів і завдання керівництва підприємства. Окремо розглядаються питання соціально-психологічного та інформаційного забезпечення стратегічного управління, формування організаційної культури та її вплив на успішність стратегічних змін. Висвітлюється методологія аудиту персоналу як інструменту стратегічного управління. Отже, курс формує системне бачення стратегічного управління, забезпечує поєднання теоретичних основ та практичних інструментів.

Дисципліна «Стратегічне управління в сфері безпеки» належить до переліку вибіркових освітніх компонентів підготовки бакалаврів в з цивільної безпеки за освітньо-професійною програмою «Безпека праці та виробничих процесів».

Вимоги:

- наявність базових знань з менеджменту, економіки та організації виробництва, розуміння основ управлінських процесів;
- ознайомленість із законодавчими та нормативними засадами функціонування підприємств, зокрема у сфері охорони праці та безпеки;
- наявність корпоративного облікового запису @mipolytech.education, Microsoft Teams, Word, Excel;
- наявність особистого логіну та паролю в Moodle (для отримання або поновлення слід звернутися до куратора групи).

Результати навчання:

- розуміти сутність, принципи та завдання стратегічного управління, володіти сучасним понятійно-категоріальним апаратом;
- вміти використовувати базові моделі та методи стратегічного управління;
- вміти розробляти й обґрунтовувати підходи до управління стратегічними змінами, враховуючи інтереси стейкхолдерів, організаційну культуру та соціально-психологічні фактори;
- розуміти сутність стратегічного контролю, вміти оцінювати результативність реалізації стратегії.

Організація курсу, форми та методи навчання.

Освітній процес будується як комбінація лекцій-дискусій, проблемних лекцій, аналітичних оглядів, дебатів, практичних занять, самостійного вивчення навчального матеріалу на платформі Moodle. Практичні заняття передбачають ознайомлення з інформаційними матеріалами та аналіз умовно змодельованих ситуацій. Крім того, передбачено виконання студентами індивідуальних завдань та модульних контрольних робіт, призначених для поглибленого вивчення окремих тем дисципліни, самонавчання. Опціонально доступні індивідуальні та групові консультації. Підсумковий іспит включає результати виконання завдань у вигляді відповідей на питання екзаменаційного білету.

Мова освітнього процесу: українська, англійська (окремі джерела літератури, фактологічна та інша інформація).

2 НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

Для варіанту вивчення дисципліни як вибіркового компоненту освітньої програми «Безпека праці та виробничих процесів»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Тема 1. Теоретичні аспекти стратегічного управління. Сутність, мета та принципи стратегічного управління. Понятійно-категоріальний апарат стратегічного управління. Ключові гіпотези та основні завдання стратегічного управління. Види стратегічного управління.

Тема 2. Концепції та моделі стратегічного управління й особливості його застосування у сфері безпеки праці. Концепції стратегічного управління. Моделі стратегічного управління. Особливості застосування стратегічного управління у сфері безпеки праці.

Тема 3. Історичний контекст та світовий досвід застосування стратегічного управління. Стратегічне управління: історичний контекст. Світовий досвід стратегічного управління. Українські історичні реалії запровадження стратегічного управління і планування.

Тема 4. Технології стратегічного управління. Стратегічне управління як процес. Технологія стратегічного управління і планування. Роль середовища в стратегічному управлінні. PEST- і SWOT-аналіз.

Тема 5. Стратегічний вибір та стратегічне рішення. Бачення, місія, стратегічні цілі і завдання стратегічного управління. Концепції стратегічного вибору. Стратегічні рішення.

Тема 6. Моделі керування охороною праці у світі. Законодавство Євросоюзу про охорону праці. Державна система охорони праці у США. Японська модель управління охороною праці.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Тема 7. Загальні основи стратегічного управління підприємством. Еволюція систем планування і управління підприємствами та об'єктивна необхідність стратегічного менеджменту на сучасному етапі. Поняття про стратегію підприємства та стратегічне управління. Послідовність стратегічних змін, етапи і форми реалізації стратегії підприємства.

Тема 8. Сутність стратегії організації та підходи до її визначення. Визначення та особливості стратегії. Класифікація стратегій. Особливості інвестиційних стратегій. Підходи до розробки конкурентної стратегії.

Тема 9. Основні етапи стратегічного управління. Визначення

понять «стратегічне бачення» та «місія» організації. Функції місії. Особливості розробки місії. Визначення та класифікація цілей організації. Особливості розробки цілей та вимоги до них. Методи формування цілей.

Тема 10. Стратегічні зміни на підприємстві і організаційне забезпечення їх проведення. Поняття, рівні і види стратегічних змін на підприємстві. Опір стратегічним змінам і види опору. Методика управління стратегічними змінами на підприємстві. Організаційне забезпечення стратегічного управління. Впровадження організаційної структури управління стратегічного типу.

Тема 11. Учасники процесу впровадження стратегічних змін на підприємстві. Поняття стейкхолдерів як учасників процесу впровадження стратегічних змін на підприємстві та їх вплив на цей процес. Визначення, градація і врахування інтересів стейкхолдерів при підготовці і проведенні стратегічних змін на підприємстві. Особливості управління системою зовнішніх і внутрішніх стейкхолдерів. Розвиток стратегічного партнерства в процесі реалізації стратегії.

Тема 12. Ресурсно-компетенційна база стратегічних змін. Влада як головний ресурс стратегічних змін на підприємстві. Застосування влади при ухваленні стратегічних рішень і проведенні стратегічних змін. Підходи до розподілу ресурсів на проведення стратегічних змін. Завдання керівництва підприємства в процесах реалізації стратегії.

Тема 13. Соціально-психологічне та інформаційне забезпечення стратегічного управління. Соціально-психологічне забезпечення стратегічного управління. Організаційна культура підприємства і стратегічні зміни. Інформаційне забезпечення стратегічного управління.

Тема 14. Методологія аудиту персоналу. Сутність аудиту персоналу. Організаційні основи проведення аудиту персоналу. Інструменти та джерела збору даних. Рівні проведення аудиту персоналу. Аналіз та інтерпретація отриманих результатів

Тема 15. Стратегічний контроль та оцінка впровадження стратегічних змін. Контроль за впровадженням стратегії. Поняття про оцінку проведення стратегічних змін. Показники оцінки віддачі від проведення стратегічних змін.

3 ОБСЯГ І СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

3.1 Розподіл обсягу дисципліни за видами навчальних занять та темами для освітніх програм, в яких вивчення дисципліни є вибіркоким

Для освітньої програми «БЕЗПЕКА ПРАЦІ ТА ВИРОБНИЧИХ ПРОЦЕСІВ»

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
		Усього	в т.ч.			
			Л	П (С)	Лаб	СРС
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади стратегічного управління						
1.	Теоретичні аспекти стратегічного управління.	10	2	2		6
2.	Концепції та моделі стратегічного управління й особливості його застосування у сфері безпеки праці.	10	2	2		6
3.	Історичний контекст та світовий досвід застосування стратегічного управління.	10	2	2		6
4.	Технології стратегічного управління.	10	2	2		6
5.	Стратегічний вибір та стратегічне рішення.	10	2	2		6
6.	Моделі керування охороною праці у світі.	10	2	2		6
Змістовий модуль 2. Стратегічне управління підприємством						
7.	Загальні основи стратегічного управління підприємством.	10	2	2		6
8.	Сутність стратегії організації та підходи до її визначення.	10	2	2		6
9.	Основні етапи стратегічного управління.	10	2	2		6
10.	Стратегічні зміни на підприємстві і організаційне забезпечення їх проведення.	10	2	2		6
11.	Учасники процесу впровадження стратегічних змін на підприємстві.	10	2	2		6
12.	Ресурсно-компетенційна база стратегічних змін.	10	2	2		6
13.	Соціально-психологічне та інформаційне забезпечення стратегічного управління.	10	2	2		6
14.	Методологія аудиту персоналу.	10	2	2		6
15.	Стратегічний контроль та оцінка впровадження стратегічних змін.	10	2	2		6
Усього годин		150	30	30		90

Тут і далі: Л – лекції, П (С) – практичні (семінарські) заняття, Лаб – лабораторні заняття, СРС – самостійна робота студентів.

4. ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ

4.1 Розподіл балів за контрольними точками

Для освітньої програми «БЕЗПЕКА ПРАЦІ ТА ВИРОБНИЧИХ ПРОЦЕСІВ»

Тижні	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	Всього	
Види контр. точок																				
Робота на практичних заняттях		4		4						4			4		4					20
Захист індивідуальних завдань						20												20		40
Модульні контрольні роботи							20												20	40
Всього	48								52								100			

4.2 Зміст та вимоги до контрольних точок

Назва контрольної точки	Опис контрольної точки, порядок її проходження та отримання балів
Робота на практичних заняттях	Кожне практичне завдання супроводжується методичними рекомендаціями, які прикріплюються до завдання у Мудл. Оцінювання виконаної практичного завдання за наступними критеріями: опис результатів виконання завдання 0-60%, захист виконаного завдання 0-40%
Виконання та захист індивідуального завдання №1 «Застосування SWOT - аналізу для діагностування стану підприємства» відповідно до заданої теми.	Кожне індивідуальне завдання супроводжується методичними рекомендаціями, які прикріплюються до завдання у Мудл. Оцінювання виконаної практичного завдання за наступними критеріями: опис результатів виконання завдання 0-50%, презентація виконаного завдання 0-25% захист виконаного завдання 0-25%
Виконання та захист індивідуального завдання №2 «Соціально-психологічне та інформаційне забезпечення стратегічного управління» відповідно до заданої теми.	Кожне індивідуальне завдання супроводжується методичними рекомендаціями, які прикріплюються до завдання у Мудл. Оцінювання виконаної практичного завдання за наступними критеріями: опис результатів виконання завдання 0-50%, презентація виконаного завдання 0-25% захист виконаного завдання 0-25%
Модульні контрольні роботи	Модульна контрольна складається з 20 закритих питань на які наведено 4 варіанти відповіді, одна з яких правильна.

Додаткові зауваження:

- студент може оскаржити отримані оцінки в порядку, передбаченому Положенням про організацію освітнього процесу (Нормативні документи : Polytechnic (metinvest.university)) та Положенням про політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій (Академічні політики : Polytechnic (metinvest.university))
- оцінки, отримані за роботу на практичних заняттях не можуть

бути відпрацьовані або покращені, окрім процедури оскарження, оцінки за інші види поточного контролю можуть бути покращені за індивідуальною домовленістю з викладачем;

– викладач не має права знижувати оцінку за індивідуальне завдання або модульну контрольну роботу, якщо вони не були складені вчасно, однак в разі, якщо така робота була оцінена пізніше, ніж момент завершення теоретичного навчання у семестрі, то відповідна оцінка не враховується у рейтингу здобувачів освіти.

Всі результати виконання завдань прикріплюються студентами в системі Мудл. Студент дізнається про оцінку після оцінювання викладачем завдань в системі Мудл. Студент може покращити оцінку шляхом доопрацювання вже зробленого завдання, виправлення виявлених помилок та/або повторного захисту.

Оцінку за виконання модульних контрольних робіт студент отримує автоматично після проходження відповідного тестування. Покращити оцінку студент може, скориставшись можливістю повторного складання контрольної роботи.

Модульні контрольні роботи складаються на практичних заняттях за розкладом, графік складання контрольних точок (надання та захисту індивідуальних завдань, надання підсумкової контрольної роботи для заочної форми) повідомляється викладачем на початку викладання освітнього компоненту, однак вони мають бути захищені не пізніше, як за один тиждень до закінчення семестру (теоретичного навчання).

4.3 Форма підсумкового контролю. Порядок визначення підсумкової оцінки

Формою контролю за дисципліною є залік.

Результат поточного контролю результатів навчальної діяльності здобувачів визначається сумарно за всіма складовими поточного контролю. Оцінки, отримані здобувачами вищої освіти, проставляються викладачами в електронному журналі в системі електронного супроводу (Moodle та ін.). Результати поточного контролю (поточна успішність) є основою для виставлення заліку та враховуються при формуванні рейтингу студентів. Поточний контроль оцінюється сумою набраних балів. Максимальна сума балів, яку може отримати здобувач освіти в рамках поточного контролю, дорівнює 100 балів.

Якщо протягом семестру за результатами поточного контролю здобувач освіти набрав менше 60 балів, то під час екзаменаційної сесії йому надається змога отримати/покращити власний результат з усіх видів поточного контролю, крім активності на навчальних заняттях; в разі, якщо протягом семестру за результатами поточного контролю або в процесі покращення власних результатів здобувач освіти набрав більше 60 балів, йому виставляється фактична сума балів і оцінка «залік», в іншому випадку – «незалік».

Переведення кількості балів у шкалу ECTS (A, B, C, D, E, F, FX) та інші шкали здійснюється відповідно до регламентів Університету.

Відповідність між прийнятими в Університеті шкалами оцінки

Бальна шкала	Рівні	Характеристика	Традиційні шкали	
			Іспит	Залік
90-100	A	Студент демонструє видатний рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни, що засвідчують його безумовну готовність до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом	Відмінно	Залік
82-89	B	Студент виявляє вищий за середній рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом, в його знаннях або діях присутні незначні помилки	Добре	
75-81	C	Студент виявляє середній рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом, в його знаннях або діях присутні деякі значущі помилки		
67-74	D	Студент виявляє задовільний рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом, в його знаннях або діях наявні суттєві помилки	Задовільно	
60-66	E	Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати вивчення навчальної дисципліни		
35-59	FX	Низка запланованих результатів навчання не досягнуті. Рівень наявних результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом	Незадовільно	Незалік
0-34	F	Результати навчання відсутні або критично низькі		

4.4 Особливі підходи до визнання результатів навчання

Результати неформальної або інформальної освіти можуть бути визнані в рамках оцінювання окремих індивідуальних завдань (практичних робіт) за узгодженням з викладачем.

Передбачено можливість проходження навчання шляхом вивчення та виконання завдань безкоштовного курсу «Цифрові медіа та маркетингові стратегії», розміщеного на платформі «Prometheus:

<https://prometheus.org.ua/prometheus-free/digital-media-and-marketing-strategies>

Успішне проходження вказаного курсу (підтверджене сертифікатом) та виконана на практичному занятті доповідь про особливості проходження курсу дозволяє здобувачу отримати 20 балів за виконання індивідуального завдання № 1. При цьому здобувач звільняється від виконання вказаного індивідуального завдання.

Передбачено можливість проходження навчання шляхом вивчення та виконання завдань безкоштовного курсу «Лідерство у команді: Становлення лідера», розміщеного на платформі «Prometheus:

<https://prometheus.org.ua/prometheus-free/team-leadership>

Успішне проходження вказаного курсу (підтверджене сертифікатом) та виконана на практичному занятті доповідь про особливості проходження курсу дозволяє здобувачу отримати 20 балів

за виконання індивідуального завдання № 2. При цьому здобувач звільняється від виконання вказаного індивідуального завдання.

Результати участі у науковій роботі (статті, тези виступів, конкурсні наукові роботи тощо) можуть бути визнані в рамках оцінювання окремих індивідуальних завдань (практичних робіт) за узгодженням з викладачем.

5. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Базові:

1. Клименко Н. Г. Теорія стратегічного менеджменту: курс лекцій. Київ, 2023. 185 с.
2. Краснокутська Н.С., Кабанець І.А. Стратегічне управління : навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей. Харків : НТУ «ХПІ», 2017. 460 с.
3. Шмагіна В. В. Стратегічне управління : методичні вказівки та рекомендації до практичних занять з дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 07 «Управління та адміністрування». Одеса : Олді+, 2022. 36 с.
4. Березуцький В.В. Управління охороною праці : навчальний посібник для студентів спеціальності - «Цивільна безпека», освітньої програми «Охорона праці». Харків : ФОП Панов А.М., 2021. 412 с.

Додаткові:

5. Михаліцька Н.Я., Верескля М.Р., Михаліцький В.С. Адміністративний менеджмент : навчальний посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 320 с.
6. Стратегічне управління: конспект лекцій. Навчальний посібник [Електронний ресурс] : навчальний наочний посібник для студентів, які навчаються за спеціальністю 073 «Менеджмент», спеціалізацією «Менеджмент і бізнес адміністрування» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад. Л. П. Артеменко. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 342 с. URL : <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/45891>

Web-ресурси

1. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
2. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. Аналітичні доповіді. URL: <https://niss.gov.ua/publikacii/analitichni-dopovidi>
3. Офіційний сайт Державної служби України з питань праці. URL: <https://dsp.gov.ua/category/diyalnist/reiestry>
4. Офіційний сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій. URL: <https://dsns.gov.ua/uk/diyalnist-sluzhbi>

6. АКАДЕМІЧНІ ПОЛІТИКИ

Як член спільноти Технічного університету «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» Ви маєте дотримуватися певних стандартів та академічної політики:

– **Академічна недоброчесність** вигляді академічного плагиату; фабрикації; фальсифікації; списування обману; хабарництва; необ'єктивного оцінювання; надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання; впливу у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання – прямо заборонено (докладніше про це – у Положенні про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників ТОВ ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА»); і в разі виявлення – **відповідний захід контролю (контрольну точку) буде оцінено в 0 балів за з наступним повідомленням декану факультету та голові комісії з академічної доброчесності Університету.**

– В разі випадку надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання; впливу у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання студент може оскаржити процедури оцінювання за процедурами, передбаченими Положенням про організацію освітнього процесу.

– Матеріали в рамках курсу, захищені авторським правом, можуть бути використані лише тільки здобувачами освіти, яким призначено даний курс і для цілей, пов'язаних з цим курсом і не можуть поширюватися.

– Спілкування з однокурсниками та викладачем має бути професійним та ввічливим.

– Очікується, що Ви перевірятимете всі Ваші письмові повідомлення, включаючи поштові повідомлення та повідомлення у MS Teams на коректність змісту та мови.

– Використання ШІ не заборонене, разом з тим, воно має здійснюватися відповідально і з урахуванням «живих» політик щодо використання ШІ в Університеті: студент відповідає за повноту, вірогідність інформації, яка була згенерована/знайдена з

використанням великих мовних моделей, здатний ідентифікувати у відповіді, яка частина інформації отримана з використанням технологій ШІ, а що є його власним здобутком/позицією.

– Університет прагне підтримувати середовище, вільне від дискримінації або дискримінаційних домагань, спрямованих на будь-яку людину або групу в межах своєї спільноти - здобувачів освіти, співробітників або відвідувачів.

Докладніше про академічні політики стосовно етичності поведінки, академічної доброчесності та протидію булінгу можна дізнатися за посиланням: <https://metinvest.university/page/1201>